

Előfizetési árak
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 — —
 Negyedévre 2 — 50
 Egy hóra 1 — —
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Telegr. K. Lajos könyvkereskedésében, és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca 1702. sz. alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASÁRNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:
 Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön bejelölésért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újsónapság éora 50 kr.

Nyilttíri közlemények minden petit sorra 50 krajczár.

Hirdetések felvételének a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca 1702. sz. a.)

Kéziratok nem adának vissza!

Főispánok — páciban.

Nevezetes emberré kezd kinőni magát Szapary Gyula gróf, Magyarországnak ez időszerinti miniszterelnöke.

Tisza Kálmán az öközvetlen elődje is ugyancsak értett a hatalom kihasználásához és ugyancsak ragaszkodott a hatalomhoz, és bár mindeme czélok eléréséért az eszközökben ugyancsak nem volt válogatós — de annyi galibát nem csinált még Tisza Kálmán sem 17 év alatt, amennyi Szapary Gyula eddigi két éves működéséhez fűződik.

Nem soroljuk fel ezuttal Szapary grófnak tömötelen politikai baklövéseit, egymást nyomon követő parlamenti kudarczait, még csak arra sem vesszünk fáradságot, hogy a legutóbb keresztül hajtott országos választások alkalmával elkövetett erőszakosságait és hatalmi visszaéléseit pontonként ismételjük, csak épen a legujabb politikai stílijét akarjuk bemutatni, hadd épüljön rajta az osztrákpárt vitéz hadserege.

Szapary Gyula gróf a Tisza által temertett főispánokba veti most reményeinek horgonyát.

A főispánok azok a mentőeszközök rá nézve, a melyeknek kihasználásával véli idig-óráig a hatalom birtokában tartani magát.

Hát Tisza Kálmán ugyancsak felhasználta a főispánokat a hatalmi czélokra és épen ezért tágitotta ki a jogköriüket, hogy annál biztosabban érhessek el a sikert.

Tisza Kálmán is ugyancsak értett hozzá, miképen kell a nagy hatalmi körrel felruházott főispánokat egyszerű korteszéközökké képezni, de annyira még sem ment, hogy épen — páciba tegye őket.

Szapary Gyula pedig épen ebbe akarja tenni az összes főispánokat.

Nem kevesebbet, mint azt kívánja tőlük, hogy minden vármegyében és városban szervezzék a szabadelvű, vagy jobban mondva az — osztrákpártot.

Szapary úgy nézi, hogy az ellenzék veszedelmesen szervezkedik az ország

minden részében és mert ez a szervezkedés a kormányhatalom növelésére és állandósítására épen nem alkalmas — hát ő is neki fog és — szervezkedik.

És pedig szervezkedik olyanformán, hogy először — páciba teszi a főispánokat és abban tartja őket mindaddig, míg minden vármegyében keresztül viszik a kormánypárt szervezését.

Ezzel a hatalmi parancsral Magyarország főispánjai hivatalosan is felavatattak a Szapary-kormány — korteszéközéivé.

A mit a főispánok eddig tettek a központi hatalomért, az mind semmi. Ez Szaparynak nem elég.

Neki vagy minden kell, vagy főispánra nincs szüksége, főkép olyanra, a melyeknek a vármegyében csak egy mákszemnyi ellenzék létezni bátorodik.

Mert mit jelent ez a főispáni vezetés alatt kiesztelt kormánypárti szervezkedés?

Hát épen csak azt, hogy a melyik vármegyében a szervezés daczára legalább magnakvaló ellenzék marad — hát annak a vármegyének a főispánja egyenesen adja be felmentése iránti kérelmét, különben saját kérelme ellenére menesztetni fog.

Másodszor pedig azt jelenti, hogy Szapary grófnak nem elég az a mai többség, a mely különben még mindig tekintélyes — legalább numerikus értelemben — Szaparynak olyan többség kell, a mely minden ellenzékét felfaljon és olyan főispánokra van szüksége, a kik minden vármegyébe osztrák érzelmű polgárat ehessék tegyék az ellenzéki polgárok testére és szomjássá a vérére.

Mert addig Szapary grófnak nincs meg a nyugodalma, a mig ki nem irtja a magyar parlamentből az Apponyi, Ugron és Irányi pártját és fel nem ékesíti a vármegyék közgyűlési termeit a — páciba tett főispánok olajfestésű képeivel.

Hát adassék minden tisztelet ő kegyelmességének, mi a legteljesebb csodálattal adozunk éleselműségének; politikai leleménye pedig épen bámulatba ejt, de engedjen sajnálkozunk Magyarországot

litikai közállapotainak s főleg a politikai erkölcsöknek ama sülyedésén, mely mellett lehetővé vált, hogy a hatalom birtoikosai a polgárok szabad meggyőződésének — páciba tett főispánok által való pellengérezése utján tartsák fenn magukat a hatalom élén.

És sajnáljuk a főispánokat, kiket balvégzetűk Szapary szillagzata alá helyeztél, mert az ő szerepükben nem sok lelki öröm és külső dicsőség rejlik és az ő munkájukon nem lehet áldás.

De hát Szaparynak így tetszik. Szapary pedig nagy és hatalmas!

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése április 25-én. —

A képviselőház tegnapi ülésének érdekes vendége volt, az idegenek karzatán. Páris egyik radikális képviselője, Pichon jelent meg ott két kísérvével, s az egész ülésen jelen volt. Az ülés elég élénk volt, s a francia képviselő számos szónokot hallhatott, köztük Apponyit, Ugront is.

A vita a főispáni fizetéséknél indult meg Balogh János és Madarász József után gróf Apponyi Albert szólalt fel, s ékesszólóan indokolta e tétel megtaadását. Apponyi szépen fejtekte ki, hogy a főispánok csak kivételesen igazi órei a közigazgatásnak, tulajnyom többségükben a kormány korteséi, és ha a kormány ilyenekül akarja felhasználni őket, ne az ország pénzéből, hanem a pártkasszából fizesse.

Gróf Szapary Gyula miniszterelnök bágyadtan felelt Apponyinak, s erre mint tüzes sárkány ugrott föl Ugron Gábor és dörgő filippikát tartott a főispánok ellen. Ugron után még Helffi szólalt fel, gunyosan elemzvé a kormánynak kétesen stílizált kijelentéseit. Ezekre Pulszky előadó felelt, kinek végül Ugron rövid, de annál mérgesebb válaszával szolgált.

Később élénk vita fejlődött a színművészeti kiadások rovatánál, hol Pázmány Dényes szólalt fel a vidéki színművészet érdekében, kifogásolván az államsegélyek aránytalan felosztását. A vitába belekevertettek az operabábjai is, de a nemzeti színházról nem volt semmi szó. A vitában részt vettek Pázmándyn kívül Horváth Gyula, Fenyvesy Ferencz. A vidéki színművészet segélyére nézve Szapary miniszterelnök nem helyezte kiállításba, hogy erre a költségvetésben nagyobb összeget vehet föl, de igérté, hogy egyes helyeken nagyobb figyelemben fogja részesíteni.

Igen érdekes mozzanatok voltak később, midőn Ernusz Kelemen a közegészségi rovatoknál egész valójában föltárta azokat a veszélyeket és azokat a gyászos következményeket, melyek a magyar faj szaporodását a tudatlan és vétkes gondatlanságu szülésznök által fenyegetik. Ernusz Kelemen dr. Tauffer Vilmos jeles egyetemi tanár könyvéből vette ez adatokat és kimutatta, hogy semmi félegály és betegség nem pusztít el annyi életet, mint a mennyit a kontár és vétkes szülésznök elpusztítanak. Ezen ügynek gyökeres orvoslását követelte a kormánytól, az egész ház osztatlan helyeslése között.

Ezután a lelenz-ügynél Ugron Gábor szólalt fel s alkalmat nyújtott gróf Teleki Géza volt belügyminiszternek, hogy a lelenz-ügy egész állásáról és összes előzményeiről hiteles és kimerítő képet nyújtson a képviselőháznak. Gr. Teleki Géza jeles felszólalását szintén pártkülömbőség nélkül helyeselte az egész képviselőház.

Szülészetről és lelenzügyről lévén szó, az ülés végén Szilágyi Dezso igazságügy-miniszter elérkezettnek látta az időt, hogy a legnehezebb szülésű talált gyermeknek, a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslathoz újabb halvaszülésére és rögtöni eltemetésére egy újabb bizottság kiküldését kérje. S ezzel az ülés véget ért.

Megfésült beszédek.

— A képviselőház stenográf-hivatala. —

A nagy közönség, mely csak híreből ismeri a képviselőház belső életét s csak hallomásból tudja, hogy a kulisszák mögött mik történnek, kétségkívül abban a hiszemben van, hogy a képviselőházi beszédek szóról-szóra, betűről-betűre úgy kerülnek bele az országgyűlési naplóba, — mint a hogy a képviselő az ő beszédét a törvényhozó-testület előtt elmondta.

Csak kellene, hogy így legyen, lévén az országgyűlési napló olyan fontos okirat, melynek legesekélyebb megváltoztatása sem volna megengedhető. Tényleg azonban az történik, hogy a képviselőeknek egy jelentékeny része alaposan megfésüli a maga beszédét, — a mely aztán ilyen kikorrigált alakban jut bele a naplóba.

Az eljárás az, — hogy az országgyűlési stenográfok öt-tíz percig irnak s aztán a gyorsíródában lediktálják stenogrammjukat az irnokoknak. Ekkor a beszéd csakugyan szóról-szóra, betűről-betűre megfelel annak, a mit a

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

A győri insurgensek rehabilitálása.*

— Lövel Klárától. —

A nemzetek élete s annak fenntartása, történelmök igaz, hamisítatlan feljegyzésében rejlik. Valamint a vallásnak főkönyve a biblia, ugy minden nemzet főkönyve: saját története; legalább annak kellene lenni. Ha a multat ismerjük, könnyen eligazodhatunk a jelen bonyodalmas kérdései között. De szükséges, hogy a történetíró igazságos legyen. Semmi más érdek ne vezesse a történetírót, mint nemzete multjának az igazsághoz hiven való megismertetése. Nem kimélve senkit, nem félve senkitől, bátran kimondani az igazságot, mi nemzete érdekében el nem hallgatható: ez kötelessége a történetírónak.

Ilyen szempontból írta meg Vay Dániel gróf Magyarország történetét, egyszerűen, minden cifra frázis nélkül, de igazságosan, hiven a nemzet jelleméhez; kerülve tudományos fejtegetéseket, események halmazát, különösen arra gondolva, hogy a jó magyar nép megértse, s legyen vezérkönyve, mint vallásának a biblia.

Nem követte némely német tudós irányát, hogy csak azt vegye történeti igazságnak, a mi már irás- vagy nyomtatásban tudományosan hitelesítve megjelent, hanem felhasznál mindkronikát és népszó hagyományokat, mintha Miczkiewicz Ádám szelleme hatotta volna át, ki a nép számára Lengyelország történetében azt mondja, hogy a nemzet történetének könyvében, legnagyobb tanu-

ságot a népszó hagyományaiából merithetünk, mely alapja a nemzetek történetének.

És a milyen lelkiismeretes Vay Dániel gróf Attila és fiai történetének megírásában, épen olyan igazságos az újabb kor eseményeinek közlésében, melyeket a nemzet elleneséi elferdítve, s a magyarok kisebbitésére irtak meg.

Ilyen igazságot szolgált a többek között a győri csatáról, 1809-ben. Általános vélemény volt még a magyarok közt is, hogy a magyar felkelő vitézek, szegyenletesen megfutoitak a francziák előtt, s ez okozta volna a győri veszteséget. Hiszen még népdalban is gunyolták a magyar felkelőket, beszélvén a felkelő nemeséről, így szólnak, hogy: »Győr alatt megfutoit a hazáért!«

És pedig Vay Dániel gróf felderítése szerint, nem gyáva futás, hanem életmentés volt, hogy magokat fenntartva, megmenthesék a hanyagul rendelkező fővezért.

A győri csatát megelőzőleg elmondja Vay Dániel gróf, hogy Napoleon kiáltványt küldött a magyarokhoz, melyet egészen közöl s főbb része a már ismert szavakból állott:

»Magyarok! szereztek most vissza függetlenségéket, legyetek újra azok, kik valaha voltatok! Választhatok királyt magatoknak, olyan királyt, aki értelek országoljon, aki hazátok kebelében, köztetek lakjék és a kit a ti polgártársaitok s katonáitok vesznek körül. Magyarok! Ez amit Európa töletek vár, mely most reátok néz. Ezt kívánom én is, állandó, bizonyos békességet, kereskedelmi szabad közlekedést velem és függetlenséget és bátorságot. Ily jutalom vár reátok, ha dicső elődeitekhez és önnönmagatokhoz méltók akartok lenni. — Nem fogjátok ti ezen jó szándékból eredt és csak a ti saját javatokat czélzó ajánlatomat

megvetni, nem fogjátok tovább hasztalan ontani véreket oly gyökös fejedelemért, kit szüntelen megvesztelegetett miniszterek igazgatnak.

Gyülekeztek azért össze a Rákos mezején, őseitek szokása szerint, tartások ott nemzeti gyűlést és adjatok tudtomra végzéseiteket. Napoleon.«

A magyarok megvoltak hatva ezen szavak által, hiszen olyanok ezek, mintha saját szívök vérevel lettek volna irva, leghőbb óhajaik hangzottak hozzájuk. De nem ingadoztak. Hagymányos hűségük alkotmányos királyuk iránt, habár ez nem mindig tartá meg esküjét, nem tántorodott meg; a világhódítónak csábító szavaira nem hallgatva; a nádor által lobogtatott magyar királyi zászló alá, Győrbe siettek. A francziák a győri tábornok megtámadták. A készületlen nemesi felkelés, az akkor ugynevezett »insurgensek«, a győzhetetlen franczia hadakat két napi hősi csatározásával fenntartotta s hétszáz embert veszett ezen küzdelemben. A pesti zászlóalj parancsnoka János főherczeg, Túske váránál paranczolt. A megtámadott sereg sikertelen sürgetett segélyt, s így a francziák előnyomulását nem voltak képesek tovább fenntartani. És pedig, ha János főherczeg egyesül a felkelő táborral, — mondja ezen zászlóalj naplója s az ellenséggel szembezáll, itt lett volna az asperni ütközetnek mása, hasonló kimenetelű, de sokkal hasznosabb következésű.

A francziák Pápa alatt kis csatározás után János főherczeget megverték s visszavonulásra kényszeríték, ki a pesti és veszprémi zászlóaljak fedezete alatt június 3-án egyesült Jászsef főherczeg által vezetett felkelő hadakkal.

János főherczeg hadai Olaszhonból Győ-

rig, 20,000 harczost vesztek, a felkelő hadak alig 8000 embert számláltak. És János főherczeg elhagyta a nemesi hadaktól elfoglalt erős állást, hadait a baati és meyeri síkon állította fel. A franczia látva az elkövetett hibát, hasznára fordítá. A csanaki hegyvidéken felállított ágyúiból tüzelt és már déli 12 órakor János elvesztette a csatát és Komáromba való menekülését ismét az insurgens nemesség lovasága fedezte.

A bécsiek öngyengességüket a felkelők készületlenségével palástoltatták, elhallgatván a magyarok minden érdemeit; például azt, hogy gróf Szapary Vincze felkelő csapatával Ács mellett dicsően harczolva, Lamarque dandárát feltartá. Az ácsi csatában kitünt Horváth Kristóf, Meleg János és Minorik hőstetteit agyonhallgatták, holott az oroszláknak küzdő Meleg több sebből vérezve, a június 16-ki csatában az ácsi hidig üldözte az ellenséget s az őt körülfogó francziák közül magát kivágta, Lamarque tábornokot megvágva, csapatját rendben vezette vissza a táborba.

Hallgattak a bécsiek Minorik hőstetteről, ki Győr alatt kapott első sebet, Acsnál tizenketővel szaporította és vitézséget mindaddig folytató, mig az ellenség golyója jobb karját össze nem zúta.

József főherczeg nádor, midőn Kisfaludy Sándor kíséretében a sebesült hőseket meglátogatta s kérdezé, hogy érzik magukat? Egyik így felelt: »Csak a fekvés esik terhünkre, mielőbb szeretnők a francziáknak visszaszolgálni, hogy minket így megcsufolják.«

— Mindezen történetek, ugy a nádor tudósítása, főleg a kilencz főtisztnek adott Mária Terézia és Lipót kereszt, végre a felkelő vitézeket disztáló érdem pénzek, a nemes hadak vitézségét bizonyítják.

* »Pesti Napló«-ból vettük át derék munkatársunk ezen érdekes közleményét.

szónok mondott; a tévedés ki van zárva, — mert többen stenografálnak s ha a gyorsírók egyike követne is el hibát, a többi stenogrammal való egybevetésnél okvetlenül ki kell derülnie a tévedésnek, mert elvégre is kizártnak tekinthető, hogy több ember kövesse el egy és ugyanazt a hibát.

Az volna tehát hü reprodukciója a házban történeteknek, akkor felelné meg az országgyűlési napló híven a tényeknek, ha a beszédeket úgy nyomtatná ki, mint a hogy azokat a stenográfok lediktálták.

Amde az történik ekkor, hogy a szónokok átolvasván a beszédüket, korrekciókat csinálnak benne, mondatok konstrukcióját változtatják meg, egyes kifejezéseket másokkal helyettesítenek, — sőt egyes passzusokat egészen más formába öltöztetnek, oly annyira, hogy a stenográf-hivatal főnökének ugyancsak vigyázni kell, vajjon a képviselő nem javított-e bele a beszédbe olyan dolgot, aminek az értelme egészen más, — mint a mit mondott. — Ha ez megtörténik, akkor a főnök kíméletlenül visszaállítja az eredeti szöveget.

Szapáry Gyula gróf miniszterelnök például mindig átnézi beszédeit, még legkisebb nyilatkozatait is és mindig talál változtatni valót.

Legtöbbet javít azonban Szilágyi Dezső, a ki a legnagyobb skrupulózitással korrigál, esiszólgat, tökéletesíti beszédeinek a formáját. Egész sorokat kihuzgál és más alakba öltöztetve írja a kihuzgalt fölébe elmondott gondolatait.

Mikor valami nagy beszédet mondott, akkor az igazságügyi miniszter a teremből azonnal fölmege a gyorsíródába és olyan alaposan gyurja át beszédét, hogy a legtöbb esetben késő este van már, mire hozzá lehet fogni a beszéd litográfiai sokszorosításához.

Hogy Szilágyi milyen javításokat végez, arra nézve jellemző a következő eset:

Mikor az igazságügyminiszter legutóbb Pozsonyban volt és elmondta nagy beszédét, vele együtt voltak a könyvnyomatók is.

A könyvnyomatók egyike rögtön a beszéd után el akart utazni Budapestre, hogy mihamarabb kiadassa a beszédet a hírlapok számára, de Szilágyi azt mondta neki:

— Kérem, addig ne adjanak ki egy betűt se, a míg én magam nem revidáltam a beszédet!

És így történt, hogy a lapok csak másnap éjjeli fél 3 órakor kapták meg a beszéd hiteles szövegét, a mely már előtte való reggel megjelenhetett volna.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter sohase, vagy csak a legtrikább esetben nézi át beszédét személyesen. Ezt a minisztérium egy

magas rangú tisztviselője végzi helyette, a ki azonban javításokat természetesen nem végez s csak arra ügyel, hogy helyesek-e a számok, melyeket a miniszter elmondott, nincs-e pár milliónyi tévedés, — a mi elvégre is könnyen megeshetik és óriási bajnak lehetne az okozója.

Baross Gábor majdnem mindig átolvassa beszédét, de csak nagyon csekély változtatásokat szokott tenni.

Fejérvári báró még csak át se szokta olvasni a beszédeit.

A minisztereknek a gyorsíródából le szokták vinni a beszédüket a terembe, a képviselőknek föl kell menniök a stenográf-hivatalba, ha szónoklatukat el akarják olvasni.

Apponyi Albert gróf ezt mindig meg is teszi, de változtatni nem szokott a beszéden. Legfőkébb, ha egy-egy szót helyettesít jobbal, megfelelőbbel, — a mely teljesebben fejezi ki az a nuanceot, — melyet ki akar hozni.

Irányi Dániel szigorúan megkívánja, hogy beszédét szóról-szóra úgy nyomassák ki, mint a hogy ő elmondta. El szokta ugyan olvasni, olykor észre is veszi, hogy nem úgy mondott valamit, a hogy akarta, de változtatást semmi szín alatt se tesz.

— Inkább maradjon benne a hiba, — semhogy változtassak szavaimon! — szokta mondani.

Ugron Gábor és Beöthy Ákos csak lényegtelen kifejezésbeli korrekciókat végeznek.

Tiszta Kálmán mostanában át sem olvassa a beszédét. Miniszterelnök korában is csak legfontosabb nyilatkozatait futotta át, de korrigálni, alig korrigált valamit.

Károlyi Gábor nagyon ügyel rá, — hogy minden közbeszólása föl jegyen jegyezve s ha a gyorsírók a zaj miatt esetleg nem hallhatták meg jól a szavait, akkor megszokta mondani nekik, hogy mit kiáltott közbe.

A legtöbb képviselő arra ügyel, ha vajjon meg vannak-e a helyeslések, föl vannak-e jegyezve a derűltség-ek.

Egy igen hű kormánypárti képviselővel egyszer megesett (nevet ebben az esetben nem említünk), hogy átolvasva a beszédét, fölajadta:

— De hiszen itt nincs is följegyezve helyeslés!

És fogta magát és beleirogatta minden mondata után: (Helyeslés a jobboldalon.) (Viharos helyeslés és taps.) (Általános zajos helyeslés.)

A gyorsíróda főnöke mindezt persze szépen kihuzogatta megint.

Ismételjük, hogy a gyorsíróda csak olyan korrekciókat enged meg, a mely nem változtatja

meg a dolgok értelmét. — Pedig a helyes az volna, hogy a beszédekét nyomassák ki úgy, a hogy el voltak mondva, minden változtatás nélkül. Mert elvégre egyetlenség szónói eltérés is nagy zavarnak lehet az okozója, mint a hogy tapasztalták ezt Németországban.

A birodalmi gyűlésben is hosszú ideig járt, hogy a szónokok kijavíthatták beszédeiket. De ebből végre olyan konfúziók támadtak, olyan kellemetlenségek lettek belőle, hogy a gyorsírók fölszóltak a dolog ellen s a birodalmi gyűlés tényleg kimondotta, hogy az eredeti följegyzéseket megváltoztatni nem szabad. Oly okokból, melyek bővebb magyarázatra nem szorulnak, igen ajánlatos volna, hogy a mi országgyűlésünkben is véget érjen a beszédek megfűlése. (M-r — H-p.)

BELFÖLD.

A szalontai választás bűnpöreeben. melyet Fonyád Imre a függ. és 48-as párt elnöke Sánta Imre választási elnök ellen indított, tömeges kihallgatást tartott az ez ügyben kiküldött vizsgálóbíró. Mintegy tíz tanu lett kihallgatva, kik közül igen sokan szerföltöt terhelőleg vallottak a vádlottra nézve.

A rozsnói püspök arany miséje. Schopper György rozsnói püspök vasárnap mondta székhelyén arany miséjét. Az egy főpap ez alkalomból az ország minden vidékéről számtalan üdvözlést kapott. Jubileuma alkalmából Schopper 20.000 forintnyi alapítványt tett.

Névnapi tisztelgés Klapka tábornoknál. Vasárnap, Szent György napján d. e. 10 órakor a szabadságharcz honvédtisztjei közül vagy huszan felkeresték Klapka György tábornokot, hogy nevenapján üdvözöljék. A tisztelgők nevében V a d n a y K á r o l y mondott szép beszédet. — Az ősz tábornok kezét szorított s néhány szót váltott minden tisztelgővel, kik közül több az ő vezérlete alatt küzdött.

KÜLFÖLD.

A Radetzky-szobor ünnepély Bécsben. A bécsi Radetzky-szobor leleplezése vasárnap történt meg a király s az uralkodóház tagjai, a Bécsben idéző fejedelmi személyiségek, a katonai és a polgári méltóságok és ezekre menő sokaság jelenlétében. A tribünöket sűrű néptömeg lepte el. A díszsátorban a katonai és polgári méltóságok, köztük Szapáry Gyula gróf miniszterelnök, Josipovic és Szogyeny miniszterek, Khuen-Héderváry gróf horvát bán és az udvari főméltóságok és tisztviselők gyűltek össze; ott volt Radetzky négy dedunokja is, valamint a Radetzkyvel rokon Wenckheim-család tagjai. A magyar főrendiház tagjai külön emelvényen foglaltak helyet, egyúttal az osztrák urakházának tagjaival. Ott voltak: Orczy báró, a volt király személye körüli miniszter, Gromon honvédtisztviselői államtitkár, Szechenyi Kálmán és Dénes grófok, Zichy Jenő, Nándor és Herman grófok, Almási, Erdődy, Somssich és Cziráky grófok, Ghyczy altábornagy, Vécsey báró és Lévy Henrik főrendiházi tagok. A képviselőház tagjai közül tizen voltak jelen és pe-

Geza rábámult az öregre, látta átváltozott lényét, kihevült arcát, és szikrázó szemét.

— Oreg! kigyelmed igen csodás ember! — Bocsánat, uram! gyakran ily hévvel beszélék a falu népe előtt is, kik mindig veszélyt jósolnak nagyságod fejére, mivel boldogult édes atyja retentő dolgokat vitt végbe.

— Ne többet, öreg! Oh, hogy el kell tőr-nöm e beszédek! mert hiszen mind való! De, öreg! kigyelmed már vénhedett ember, habár nem müvelt, tanult osztályhoz tartozik is: van természeti okossága, értelme; nemde föl tudja azt fogni, hogyha, teszem: például kigyelmed, dühéből agyonütne egy embert, kinek élete bármi tekintetben utjában áll: tehát hiszi kigyelmed, hogyha e bűnéért maga meg nem szenvedett, holta után ártatlan gyermekem álljon az Isten bosszú? ... Nos?

— Tudja nagyság, hogy nekem gyermekem van? kérdé megdöbbenve.

— Az mindegy, ha nincs is; de ha volna az említett esetben? Hisz' az Isten nem gyönyörködik saját teremtményei sújtolásában! Akarata nélkül mi sem eshetik, így akadályozni hatalmában áll az okatlan bosszuállásokat.

— De vannak emberek, nagyságos uram! kik teljesen hiszik, hogy Isten a bűnös ember gyermekein pótolja ki a tény elkövetését.

— És így ha kigyelmed megöl egy embert, ártatlan gyermeke megszenved érte? Azt fogja sújtolni Isten keze, rossz emberek által? Oh öreg, ez tévelygő hit! Ha csak a gyermek is oly bűnökben nem részesül. De látta kigyelmed, én, a kiket csak apám megbántott, mind kibékítendem. Ez egyetlen törekvésem!

— Oh, uram! kételkedve rázá fejt az öreg. — Nem hiszi? no, kisérje figyelemmel a dolgok folyamát; Isten kezembe adá a tehetőséget, az atyám miatt szenvedettek bocsánatát kinyerni, és őket boldogítani; majd a nép is fog bámolni! Addig pedig kigyelmed mint sirkert-ör, felelős lesz a kápolnára nézve, hogy fel ne gyujtsa a nép bosszujában. Nekem jó fegyvereim

dig: Berchtold, Dániel Ernő, Kubinyi Árpád, Smialovszky Valér, Dégen Gusztáv, Harkányi Frigyes, Münnich Aurél, Gyürky Abraham gróf és Draskovics horvát képviselő. Körülbelül negyedórával az ünnepély kezdete előtt megjelentek az uralkodóház tagjai. Nehány percczel 12 óra előtt kürtjelek tudatták a király megérkezését. Az osztrák néphimnusz hangjai mellett a sokaság éljenriadalommal fogadta az uralkodót, a ki tábornagyai egyenruhát viselt. Az ünnepély színhelyén a szoborbizottság élén Albrecht főherczeg üdvözölte a királyt, a ki kezét fogott Albrecht főherczeggel, aztán a sátorba ment, hogy az uralkodóház tagjait és a többi fejedelmi személyiségeket üdvözölje. Ezután Albrecht főherczeg lépett elő és üdvözölő beszédet mondott az uralkodóhoz, mire a király válaszlal s lehullott a lepel a szoborról.

Kerékpár a hadseregben. A francia hivatalos lap-közvetési Freycinet hadügyminiszter rendeletét a hadseregben létesítendő velocipédus csapat szervezése tárgyában, közli továbbá az erre vonatkozó ideiglenes szabályzatot. A velocipédus csapat 3100 emberből fog állani, a kiket különböző törzskarokhoz és csapattekhez osztanak be, ideiglenesen lovassági karabélylyal, később karddal szerelnek föl és csaknem kizárólag staféta-szolgálatra fognak használni.

Ujdonságok.

*** Kiss Áron püspök bucsuja.** A szatmári ev. ref. egyházmegye Kiss Áron esperes-püspök vezetése alatt ápril 21-én tartotta utolsó gyűlését Fehér-Gyarmaton. Ez bucsutalálkozás volt egyúttal a távozó esperes és az egyházmegye közt s azért ünnepies ténnyel volt összekötve. A bevonulás Fehér-Gyarmatra Zsaryolányból történt, hol Isák Dezső országgyűlési képviselő s egyházmegyei gondnok díszes küldöttség élén várta. Fehér-Gyarmat határán díszes bandérium élén Gacsályi Lajos járásbíró üdvözölte s zászlók alatt vonult be a városba, a város szélén diadalkapu volt felállítva s itt a város előkelőségei nagy számban gyűltek össze, melynek élén Sárkány Dániel f-gyarmati lelkész üdvözölte, s harangok zugása mellett vonult be a menét a zsufolásig megtelt templomba, hol az ünnepelt püspök

ének elhangzása után alkalmi imával a bucsugyűlést megnyitotta. Elismerés illeti — ugymond — a gyarmati ref. egyházközséget a szives előzékenységet, mely alkalmat adott neki arra, hogy bucsugyűlést itt tarthatta meg; s nagyon örül azon, hogy arra ilyen szép számmal sereglettek össze. Ha a jelenből futó pillantást vet a multra és jövőre, imádjá az Istent, hogy őt ily magas életkorral áldotta meg, de félve tekint a jövőbe, melyre kegyelem szőlította. Bátorúságot és erőt merit abból a hitből, hogy aki hetvenhat évig megtartotta, el is kiséri őt sirjájá. Kegyeletem emlékszik meg Révész Bálint püspök elődjéről, ki az egyház hajóját, minden szírtet kikerülve, anyai hivatással kormányozta. Részevvel emléket kér az egyházmegyében eltöltött 53 évről, melyből 4 évet Németben, mint s-lelkész, 49-et pedig, mint porcsalmi lelkész töltött el; továbbá 32 évi espereskedéséért, melynek végén az egyházközség zsinati képviselősséggel, majd püspökséggel tüntette ki. Halás köszönetét nyil-

vannak a rám török ellen. Erény és türelem, öreg! és megsegít a teremő.

XXVIII.

Ő nem sejtí, hogy élek, gondolá Hegyesváry, midőn Géza egy kézzorítás után elment tőle a dolgozó kézművesekhez, hová a tisztartó is megérkezett. Ő nem is gondolja, hogy meggyilkolt nóm szelleme bosszuért sohajt! Hát szép gyermekem, Etelkém, ki élvezetek helyett nyomoru életet el? Hah! várj, elbizakodott ifju! Ő azt véli, ha gonosz hugom lelkeért miséztet, bucsut eszközöl, ha volt birtokaimban ajándokokat szór, minden rendin lesz. Csak hidd, hidd, hogy fejed fölött nem villog a bosszu pallosa, annál iszonyubb leend a véletlen csapás!

E gondolatai után megvetve tekintett a sirra, s elisietelt mogorva arcczal a kis lak felé.

Bár mennyit beszélt is Géza a kézművesekkel s tisztartóval, figyelemmel kiséré a sirdombnál állva maradt mogorva s elhalványult arczu sirkertört. Látá, midőn lesütött fölve ballagott a kis lakba.

Miután megtudá Géza a lelkész lakását hol van, kinek löherés kerteje közvetlen a temetőig nyult: a választó árkot átugorván, sietve ment fölfele, mert a paplak egy kis dombon épült az egyház mellett. A felső kertben lúgas, gyümölcs-fák, szép vetemények s virágtáblácskák, ezenkívül a kert szép tisztasága előre is müvelt izlésű egyéne mutatott. Egy kis kerítés, deszka kapuval választá el a zoldéses kertet a heréstől, s ezen kellett volna bemenni, de fakilincscsel lévén az bedugva, Géza ott hajoskodott vele sokáig. Végre a pap ablakából meglátta az érkezőt, külsőjezől itélve, látta hogy idegen, és uri ember; rögtön eszébe jutott, hogy tán az uraság. Epen reggelizni akart, asztalán gözölgött a meleg tej és puha kenyér mosolygott mellette. Mindent ott hagyva futott le a kertbe, s felnyitván az ajtót, a csinos öltözött, kedves arczu deli ifju előtt meghajtá magát egész udvariassággal.

A felkelésben csakis a kormányának a szervezés és élelmezés körüli mulasztásai gáncsolhatók.

József főherczeg elismerte hadi tudósításában, hogy a csapásnak oka a csanaki erős állásnak feladása volt. Midőn ezen rendelt ki lett adva. Kisfaludy Sándor a balsikert előre megjósolta.

Feltűnő — írja tovább Vay Dániel gróf — hogy a taktikai hibája miatt megvert Jánosnak menekülését, ismét a nádor által felállított felkelők fedezete tette lehetővé, mi ha nem történik, valószínűleg összes táborával elfogatott volna.

Mindezek után bosszantó a János főherczeg főhadiszállásáról terjesztett alaptalan hír, hogy a vereségnek a magyar felkelők használhatlansága volt oka.

Nevelés ezen hírek alapja és indoklása is, miszerint a győri csatában egy malom csatorna árkában hosszan kinyujtva állítottak fel néhány felkelő csapatot. Ezek a szemben levő terebélyes fák alatt felállított ágyu ütegeknek tüzet, két órán tul szenvedték, de a mindig hevesedő tüzet nem bírva tovább tétlenül nézni, megfutamodtak.

A vezér nem jelölte ki a visszavonulási vonalat, sem pedig a hátrálók felvételéről nem rendelkezett s így a menekülők elszédtek és Szt.-Márton felől Buda felé hátráltak. Utközben találkoztak a Győr felé siető tiszai zászlókkal, kiknek elbeszélvén Győrnek elesését, — ezeket is visszavonulásra bírták.

A magyar hadi kormányzó Alvinczy tábornagy, rut szidalmakkal fogadta az érkező tiszai zászlókat, mire egy felkelő kilép a sorból és sárkány és aczéltalan pisztolyát a hadi kormányzó elé tartva, mondá:

— Hát kend az az Alvinczy, a ki nekünk ilyen fegyvereket adott?*)

A megszegyenített Alvinczy németül káromkodva visszafordult.

*) — Az írő csak gondolatjellel jelzi, hogy milyen pisztolyt adott mondva.

Ezen merész fellépés megmagyarázza, miért kellett a védő eszközök nélküli felkelőknek menekülniök.

Lehet, hogy ezen eseményt már több történetíró feljegyzé de hosszadalmasan és tudósok számára, a kik különben is tudták. — Vay Dániel gróf a nép számára írt, kik olvasás is és tanulnak belőle. Ennél fogva a Vay Dániel gróf Magyarország története olyan helyet tölt be a magyar történelmi könyvek között, a mely eddig üresen állott, s azt a tért foglalja el hazánk történelmi könyvei között, mint a Miczkiewicz Ádámé a lengyelirodalomban, melyet Párisban írt, ily czimmel: „L'histoire de Pologne.“ — Lengyelország népszerű története.

Adjá az ég, hogy annyi olvasója legyen a Vay Dániel gróf történetének Magyarországon, mint a Miczkiewiczének Lengyelhonban!

A SIRKERT-ÖR.

— Regény Mátys király korából. —

Írta: **V. Gaál Karolina.**

(Folytatás.)

— Bosszu? kérdé meglepetve Géza az öreg hévvel ejtett szavaira — Isten irgalmas, a holtakon semminemű bosszút nem áll; ugy is elég volt, ha egyszer az elettől elkeltett neki válni, ugy hogy ki sem békülhetett azokkal, kik ellen vétett egykor.

— De a nép ezt hiszi, hogy míg van a boldogultnak rokoaa, addig Isten bosszuló keze nem szűn meg azzal is nagy hatalmát érezetelni.

— Semmi közeli rokona nincs; szegény anyám! a kik szívéhez közel álltak, azokat bántá meg, és így egyedül csak rajta maradt a suly, melyet Isten végperceiben könnyített. Egy lényvel, kit boldogtalanná tón, kibékült halála előtt, s lásd öregem, a nép hite mily balga! Ez egy lény, ki végsőhaját is felfogta, a többi helyett is megbocsátott a boldogultnak.

— Ki volt az? nagyságod talán? Nemde nagyságod ellen is tudott vétini azon nő?...

vánítja n és áldást ségére. gondnok ünnepeit földjétől y mai, az i ladó mun ják. Ezer őri meg kodó sze annak ne egy disze gyertyatár lyek külö nek és r meiben k nem várt tüntetést. szédek. Biki Káro szatmári busubeszűcsből hel volt. Az e képviselő és család véd Kiss levőkert, kath. esp Szarka levő s gy leti főgon Jekey M kész, Ta Vallyi Á Borsos B

tásán letéből c a hét v d. u. 3- tók, hogy kedjenek az új ep

piacz-utó lottát, ör este a k kötötte n de nem azért, m mester v méltó V többé tő fejel me a rossz jével ne nak szül és ki ak élet győ képzelt, ki a ház alatt, me dig csak Az aszó minden szegény rugdosat Vgre is olaja, és volna el fenekü c

lyogva s jó a nép félünk, vántam vagyok. tisztellett szerencs Méltózat

atyám l élvezem kertesz atyám? gondolko

a multra itt, nem én is ök Gé

volt hal nem oly vül esik még ed

az öre ma re botrán arról e szilárd

lélek szétsz egy b fogni, tisztel

Női-ruhaszövetek, gyapju voileok, mosó voileok, batist, zephir, atlas-satin, vásznak, kész fehérműek, szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők

SZABÓ LAJOS FIAI

üzégnél.

(171) Leszállított árúk az egész idény alatt. 9-

Árverési hirdetés.

Stern Albert csödtömegéből még elárusítatlanul maradt bolti árúk, valamint egy értékes s teljes bolti felszerelés **e hó 27-én d. e. 10 órakor** Hatvan utca 1099 sz. a. háznál levő bolti helyiségben nyilvános árverésen eladatik.
Debreczenben 1892 április 25-én.

Mészáros József,
csödtömeggondnok.
187. 2-2.

KARDOS LÁSZLÓ
Cegléd-utca
nagy raktár:
ágy, asztalterítőkben,
gyapju függönyökben,
mosható piquet-plüch
és tricót nyári paplanokban.
(178.) 1

ÜZLET ÁTALAKÍTÁS

miatt
minden cikk

mélyen

LESZÁLLITOTT ÁRON

árúsítatik.

Kunz József és Társa.
(127.) 23-

A közgazdasági bank részvénytársaság

elad
sorsjegyeket részletfizetésre

kedvező fizetési módzatok mellett.

Bővebb felvilágosítás az intézet helyiségében (**Tisza-palota**, Szabó Lajos fiai mellett) a hivatalos órák alatt, d. e. 9-től—1-ig, d. u. 3-tól—5-ig készséggel nyújtatik (Helyi ügynökök sorsjegyek elárúsítására alkalmazást nyerne).

(118.) 12—12.

REGEDI

R tiszta alkalikus savanyúvíz
legjobb asztali és üdítő-ital,
kísérletes gyógyszer köhögés, torokbetegségek, gyomor- és hólyaghurutnál.
Ismertetések minden elárúsító helyen, valamint a radéini fürdő-igazgatóságnál (Stájerország) kaphatók.
Elárúsítók kerestetnek.
(155.) 3—20.

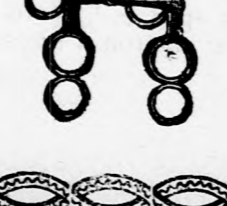

Tekintetes Ur!
8 évig semmit sem hallottam és most, ha értelmesen beszélnek, egészen jól hallok. Az Isten fizessen meg önnek ezerszer a nekem küldött fül-olajért. En nyolczvan és fel éves vagyok és még irni fogok: a hírlapokban pedig közzé fogom tenni, hogy mily kitünő szer kapható a **süketség** ellen. Tisztelettel
Urban József. Bernutek.

Ezen
fül-olaj

(II)
Dr. Deutsch M-től, minden nem veleszületett **süketséget** gyógyít; **nehéz hallást, füldobogást**, ugymint minden fülbetegséget azonnal eltávolít. Kapható használati utasítással együtt 1 frt 30 kr-ért **Török József** gyógyszerésznél: Budapest, király-utca 12.

Vidékre 1 frt 50 kr előleges beküldése után bérmentve szállítatik.
(37.) 6—10.

Valódi francia és angol szerszámok

minden iparághoz és minden darab mellett jótállás,
Épület-vasalások és kátránytető-lemezek.

rúdvasak, lemezek, VASTARTÁLYOK,
legfinomabb öntött aczélok és fémek.

Gazdasági-, kerti-, házi- és konyha-felszerelések,
Kerti lóczák és vas-butorok, árnyékszék-closettek és vízvezeteki kagylók.

AGYAG- és VAS-KÁLYHÁK, KONYHÁK,
Tizedes és egyensúly mérlegek

legjobb minőségben,
Peronospora szőlőpenészgomba **fecskendőgépek**

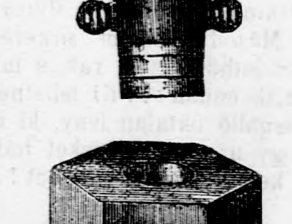
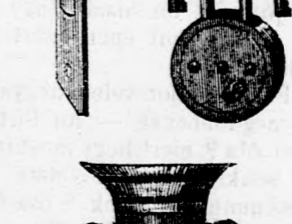
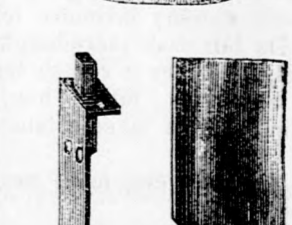
legjobb rendszer (részletfizetésre is).
Tűz- és betörés elleni **pénzszekrények,**
kirakat- és ajtó aczél-redőnyök.

Legelősb beszerzési forrás.
(Képes árlap minden szakmára nézve ingyen és bérmentve.)

TÓTH GYULA

ELŐBB
TÓTH LAJOS és TÁRSA

(6.) **vasnagykereskedés** 31.—
DEBRECZEN, VÁROSHÁZÁBAN.

Margit

GYÓGYFORRÁS

MAGYAR SELTERS.

Borral használva a legegészségesebb ital.

Van szerencsénk teljes tisztelettel tudatni, hogy Margit telepünkön a „Margit” (Magyar Selters) gyógyviznek eddig is legújabb rendszerű kezelését újra tökéletesítettük. Gyógyvizünk új czimkével ellátott új alakú, az eddigieknél erősebb üvegekben, a viznek változatlanul maradását biztosító erős dugaszolással és önkupak-elzárással hozzuk forgalomba, mely újításra szives figyelmét felhívjuk.

Dr. Karlovsky utóda
a Margit gyógyforrás igazgatósága.

Orvosi bizonyítványok.

1892.

Dr. KORÁNYI FRIGYES,

kir. tanácsos, egyetemi tanár, a budapesti m. kir. tud. egyetem I. belgyógyászati kórodájának igazgatója.

A Margit (Magyar Selters)-gyógyvizet sokszorosan használván, úgy magányakorlatomban mint a vezetésem alatt álló egyetemi kórodán azt jó hatásúnak találtam: a nyákhártyák, főleg a gyomor és légutak nyákhártyáinak hurutos bántalmainál. A használatban levő egyéb vizektől, melynek a Seltersi, Radéini, Vichy stb. különbözök e viz csekélyebb szabad szénsav tartalmánál fogva, s azért oly esetekben, midőn vérszékletet lehetősége forog tenn vagy a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani, a szénsavdúsabb vizek fölött előnnyel bír.

Dr. KÉTLY KÁROLY,

egyetemi tanár, a budapesti m. k. tud. egyetem II. belgyógyászati kórodájának igazgatója.

A „Margit” (Magyar Selters)-gyógyforrás vizét, mely a tiszta szikéleges ásványvizek sorába tartozik, részint magányakorlatomban, részint a vezetésem alatt álló egyetemi belgyógyászati kórodán, hosszú idő óta használom, s azt a gyomor, belek, húgyhólyag, főleg pedig a légzőszervek hurutos bántalmainál legjobb eredménnyel alkalmaztam. E viz más hason vegyi összetételű vizek közt, mint a Seltersi, Gleichenbergi, Giessstübli stb. kisebb szabad szénsav tartalmánál fogva bir előnnyel.

Kizárólagos **ÉDESKUTY L.** cs. és kir. és szerb. kir.
főraktár udv. ásványviz-szállítóháza
Budapest, Erzsébet tér 8. sz.

Ugyiszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Előfizetés
helyben, vagy
Egész évre . . .
Félévre . . .
Negyedévre . . .
Egy órára . . .
Egyes . . .

A lap szellemi rész-
lemezny a szerkesztő-
1792. sz. berr
Előfizethető
Teleki K. Lajos
és a kiadóhivatás
1792.

Vih

A kép-
ros ülése
lékeztelett.

A vih-
letkezett.
csendőrség
litette fel,
a fekete-sá-
alkalmaztat
katonai in-
gyarország-
numa. Ez
har maga
Most
mán szóla
fejtegetvén,
és a kétfé-
ségénél ne
nem köve-
tobb sérel-
gyar köziga

Ekkor
Gyula mi-
totta vissz-
lását. De
momentum
mondása
ségnek
szerez-
mint sz-
eltávol

Ekkor
és rögtön
Helley
sárba cse-
háza és
mutatván
ellenzék
ház asztal

Ekkor
szólalása
megczáfolt
tását —
roppant h-
tetszése m-
tesárga sz-
met és m

A „D

Megáll-
A Szá-
gedeznek
nap sugara
szu, rezgő
tükrére.

A lea-
— Sz-
József . . .
— S-
szólított.

— Ne
azt . . .
Komor
fogja kicsin-
— Te
Miért nehe-
A lea-
dik el . . .
— Ha
A fér-
vozni.

— Ne
és felé ny-
hozza feny-
— T-
Józse-
ajkai körül
gyeppadra
szeríti arc-
hangon sz-

— Nem tud-
mel? . . .
— M-
sogja a le-
— C-